

“Навчіться не говорити очевидне”
Дж. Селінджер

Роман Геринович – член Спілки фотохудожників України, Міжнародної асоціації фотографів AFIAP, учасник понад 20 міжнародних колективних (Туреччина, США, Швейцарія, Чорногорія та ін.) й чотирьох персональних виставок в Україні й Польщі (2017–2019 Перемиськ, Глівіце, Щецін), автор ілюстрацій до книжкових та періодичних видань, а ще також автор поетичної збірки “*In brevi*” (Львів, “Піраміда”, 2009).

Роксоляна ПАСІЧНИК

ФОТОГРАФІЯ І СЛОВО

(Виставка театральних світлин Романа Гериновича)

Виставка “Театр на долоні” стала результатом тривалої співпраці Романа Гериновича з театрознавчим часописом “Просценіум” Львівського національного університету ім. Івана Франка. На прохання редакції журналу Р. Геринович фотографував сцени з вистав львівських театрів, студій, гастрольні виступи театральних труп з інших міст України... Не всі матеріали були опубліковані, чимало залишилося в архіві фотомитця. З часом народилася ідея зробити виставку, а назва “Театр на долоні”, як свідчить автор, виникла спонтанно. “Театр весь перед вами, його можна побачити. Кожному звісно, що “все життя – театр”, але й театр є життям, тож

*Сцена з вистави "Мене не ошукаєш" за Г. Г. Маркесом.
Режисер - Борис Озеров. Львівський академічний театр
"Воскресіння", 2014 р.*

і глядач на виставі, занурюючись у дійство, разом з акторами перебуває на сцені. Я намагався зафіксувати в кадрі такі моменти, щоб можна було побачити життя, перенесене на сцену і – навпаки – зі сцени у життя”, – говорить Роман Геринович.

Коротка аногація, в якій автор виклав задум своєї виставки, була, по суті, єдиним “дороговказом” для відвідувача експозиції: “Щоб зрозуміти життя, самого життя надто мало; а коли воно обіймає сцену і глядач-споглядальник поринає в чужі долі, в чужі століття, то іноді час зникає – не розчиняється, а розмивається, м’яко розпливається туманом, і ти опиняєшся всередині цього туману, в самому епіцентрі театрального дійства, яке перестає бути театральним, а перетворюється на щось абсолютно реальне, тільки в іншій площині. Перед вами спроба зупинити нереальну реальність”.

На світлинах ми бачимо сцени з вистав кількох українських театрів і студій: Театр естрадних мініатюр “І люди і ляльки”, м. Львів; Національний академічний український драматичний театр ім. Марії Заньковецької, м. Львів; “Театр у кошику”, м. Львів; Муніципальний академічний театр ляльок на лівому березі Дніпра, м. Київ; Малий Театр Маріонеток, м. Харків; Львівський академічний драматичний

театр ім. Лесі Українки, випускний курс студентів факультету культури і мистецтв Львівського національного університету ім. Івана Франка.

Усі світлини були зроблені саме під час вистав (а не під час репетицій, коли, теоретично, можливо було б зупинити акторів і попросити “дубль”), а це значить, що фото робилися наживо. Крім того, зйомка мала відбуватися непомітно, щоб не відволікати ані акторів, ані публіку. На відміну від багатьох фотографів, Роман Геринович вмів так працювати, що його “об’єкти” переважно навіть не помічають, як потрапляють у кадр.

Тридцять чорно-білих світлин запрошують у світ театрального дійства, заманюють своєю таємничістю, неоднозначністю... Жодного підпису під фото. Кожен глядач – сам творець історії, яку споглядає... Глибина проникнення в сюжети, долі персонажів залежать винятково від досвіду, уяви, фантазії глядача, його бажання мислити, бачити поза межами зафіксованої камерою миті.

Чому автор не хотів скеровувати назвами увагу глядача? Чому не пояснював, що саме зараз відбувається в кадрі?

Відповіді на це питання ховаються, мабуть, у творчих поглядах, мистецьких принципах, яких

Сцени з вистави "Гамлет" В. Шекспіра (переклад Ю. Андруховича). Режисер – О. Кравчук. Театр "І люди, і ляльки", м. Львів. 2017 р.

Лідія Данильчук у виставі "Стара пані висиджує" Т. Ружевича (переклад Я. Сенчишин). Режисер – Ірина Волицька. "Театр у кошику", м. Львів. 2017 р.

Сцена з вистави "PersonalJesus" (за творами С. Жадана). Режисер – Євген Чистоклетов. Донецький камерний театр "ЖУКІИ" в приміщенні Першого академічного українського театру для дітей та юнацтва, м. Львів. 2014 р.

Сцени з вистави "Дванадцята ніч, або як собі хочете" В. Шекспіра. Режисер – Галина Воловецька. Дипломна вистава студентів катедри театрознавства та акторської майстерності Львівського національного університету ім. Івана Франка, м. Львів. 2017 р.

Сцена з вистави "Оскар" за Е. Е. Шміттом. Режисер – Михайло Урицький. Київський академічний театр ляльок. Фестиваль "І люди, і ляльки", У приміщенні Львівського академічного театру ім. Леся Курбаса, 2017 р.

Сцена з вистави “Натюрморт” В. Дзех (за мотивами біографії Егона Шіле). Режисер – Валерій Дзех. Малий театр маріонеток, м. Харків. 2018 р.

Момент репетиції опери “Богема” Дж. Пуччіні. Режисер – Джузеппе Вішілія. Львівський національний академічний театр опери та балету ім. Соломії Крушельницької.

Роман Геринович твердо дотримується, хоча, правда, не надто розлого їх розкриває.

Отже, перший принцип – ощадність. В його фотоапараті і зараз (умовно) усього 36 кадрів. Це означає, що не може бути випадкових світлин, неможливо повторити мить. Тому кожен кадр – це точне потрапляння (чи не-потрапляння) в одну-єдину ціль. Бувають ситуації, коли фотохудожник “вичікує” потрібного кадру. Іноді це може тривати не одну хвилину і взагалі не завершитися натиском на кнопку фотоапарата... У момент пошуку бажаного кадру митець повністю занурюється в об’єкт зйомки, решта світу перестає існувати...

Другий важливий принцип – свобода для яви глядача. В одному інтерв’ю Роман Геринович жартома пояснив, чому не підписує свої світлини. Він запевнив, що кожна фотографія має свою “родзинку”, заховану глибоко в “булочці”, і треба самому її надкусити, щоб посмакувати цією “родзинкою”... Зрештою, кожна людина побачить щось своє, відповідно до того, як жила, як живе, як житиме, які в неї цінності й переконання. Авторів цікаво, що саме побачить глядач і скільки різних варіантів побаченого буде. Адже зовнішній світ такий неоднозначний. Кожен бачить навколо те, що резонує з його внутрішнім світом.

Огляд виставки “Театр на долоні” – це робота думки і душі. Ці світлини не відпускають. Вони можуть розповісти захопиви історії, навіть якщо не мають нічого спільного з реальністю. Але чи це основне? Ми хочемо знати назву

Сцена з вистави “Кравець з Інвернесу” М. Заяца. Режисер – Бен Гаррісон. Театр “Dogstar Theatre” (Шотландія). У приміщенні Львівського академічного театру ім. Леся Курбаса, 2008 р.

вистави, театру, прізвища акторів, а автор хоче, щоб ми абстрагувалися від реальності й конкретики і віднайшли в цих сюжетах свої сенси, відповіді на власні актуальні питання.

Виставка експонувалася у період карантину, коли музеї робили лише перші спроби відновити роботу експозицій після тривалої перерви. Тож розмістили світлини не у виставкових залах, а на галереї Італійського дворика Львівського історичного музею, аби дотриматися усіх карантинних норм. Дбаючи про здоров'я відвідувачів, організатори виставки не врахували того, що охочі оглянути виставку стануть заручниками захмареного неба, бо в сонячну погоду світлин не було зовсім видно, лише відбиття Італійського дворика на склі, яким були захищені роботи. А зрештою, може і в тому була своя загадка? Може, на мить кадр затуляла завіса?

Виставка отримала й своє друге життя у вигляді каталогу, куди ввійшли усі експоновані світлини. На прохання глядачів, Роман Геринович таки додав перелік вистав, сцени з яких представлені в експозиції. Тож тепер театр Романа Гериновича дійсно можна розглядати на долоні...

І теж, як на долоні, однак осібно шліфовані, лежать зернята слів зі “Щоденника автора виставки”:

“Фотограф під час зйомки не думає. Для вас це звучить щонайменше дивно? “Як? – питаєте ви. – Як не думає?” А так! Причому зовсім не думає: він вступає в якийсь ейфорій-

Сцени з вистави “Фредерік, або Бульвар злочину” Е.-Е. Шмітта. Режисер – О. Кравчук. Національний академічний драматичний театр ім. Марії Заньковецької, 2019 р.

но-туманний стан і бачить перед собою лишень об'єкт зйомки, те найдивовижніше, що варто зафіксувати та затримати. Ця мить і є квінтесенцією пройденого життєвого шляху, багаторічних переживань, емоцій, вражень, радості, страхів, сліз – не кажіть, що мужчини не плачуть – вони плачуть, як пси – тихо і безгучно, і ця крапля сльози і сміху, стікаючи із вістря життєвої піраміди, творить неповторний образ на фотопері – на площині, де поєднуються дві, здавалось би, абсолютно протилежні речі – власний досвід фотографа і саме життя – вони сходяться на площині фотоперу, об'єднуються, народжуючи щось дивовижне, те, що потім може перетворитися на фотомістер, але поки що про це ніхто не знає – ця таємниця, запечатана часом, можливо ніколи не буде відкрита – так, крок за кроком, ідучи вулицею, фотограф відхиляє театральну завісу життя, демонструючи глядачеві все те, що діється на сцені і поза сценою.

Театр не починається з вішака, він починається з порожніх крісел, неосвітленої порожньої оголеної сцени, приглушеної метушні за лайтунками – і тільки потім вішаки, камерний гамір, глядачі, котрі

Сцена з вистави "Слава героям" П. Ар'є. Режисер – О. Кравчук. Львівський академічний драматичний театр імені Лесі Українки, 2018 р.

вмоцнюються на своїх кріслах, повільне завмирання світла, перетворення його на темряву, раптовий спалах прожекторів, у світлі яких народжуються тіні і виникають силуети і розквітає мізансцена. І фотограф невидимим актором вступає у гру так, щоб не запізнитись, бо нічого більше й ніколи не повториться, навіть якщо приходити знову й знову на ту саму виставу, все одно порух тіла, настрої актора буде інший, і у фотографа настрої буде інший, і світлини будуть зовсім не такі або ж не ті. А якими вони повинні бути? Це я не вас запитую і не себе. Це запитання в простір, у безконечність, а фотограф, відтворюючи безконечність простору, торкається миті, і ось вона – перша світлина, а потім ще і ще....".

Ольга Головчин. У Львові триває виставка "Театр на долоні": чим вона особлива. <https://galnet.fm/u-lvoviv-trivaye-vystavka-teatr-na-doloni-chym-vona-osoblyva/>

Роман Метельський. "Театр на долоні", або одна з перших <https://photo-lviv.in.ua/teatr-na-doloni-abo-odna-z-pershykh/#comments>

On The Street – Roman Gerynowicz w Malej Galerii Fotografii <https://mnzp.pl/index.php/pl/node/561>

Radio Szczecin. Trochę kultury. Wystawy. [Relacja] <https://radioszczecin.pl/172,5604,nie-jestem-street-fotografem-ale-korzystam-z-syt?fbclid=IwAR2uByredBPgsBxmRYiNK151Da9qAKdvti2qj6pNLTS7UaXn7DKD2jTUwfy>

